

Naziji rešujejo balkanski problem - Debata glede kolonij

Tri balkanske države pozvane na konferenco

Ta petek se na povabilo nazijske vlade sestanejo v Salzburgu zastopniki Rumunije, Bolgarije in Ogrske. — Hitler želi spraviti v red njih spore glede zemlje.

Bukaresta, Rumunija. — Kakor je bilo včeraj poročano, je nazijska vlada povabila za ta petek na konferenco v Salzburg rumunskega min. predsednika in zun. ministra. Takoj nato pa je sledila druga vest, namreč, da so na to konferenco pozvani tudi vladni zastopniki Bolgarije in Ogrske. Razvidno je iz tega, da si hoče Hitler, predno se bo spustil v spopad z Anglijo, zasigurati mir za hrbtom, na Balkanu.

Med omenjenimi tremi državami jugovzhodne Evrope obstoja vse prej kakor prijateljsko stanje. Besedni spori za ozemlja so takorekoč na dnevnem redu in pred kratkim, namreč tedaj, ko je Rusija zasedla rumunsko ozemlje Besarabijo, je bila Ogrska docela pripravljena, da vdere od druge strani v Rumunijo in ji s silo vzame Sedmograško, katero ji je morala odstopiti po zadnji vojni. Le posredovanje iz Berlina in Rima je preprečilo, da ni prišlo do uresničenja te ogrske namere. Na podoben način ima svoje zahteve napram Rumuniji tudi Bolgarska. Tudi od te države je dobila Rumunija po zadnji vojni kos zemlje, namreč Dobrudžo, in na to izgubo Bolgari niso pozabili, marveč so ravno zdaj, podobno kakor Ogrji, posebno visoko dvignili glas.

Hitler se očitno boji, da bi si te male države ne skočile medsebojno v lase, ko bi bila Nemčija zaposlena na zapadu. Vsak izbruh kakega nemira na Balkanu pa bi mu bil skrajno neljub. Te države mu namreč služijo deloma kot žitnica, deloma zalagajo Nemčijo z oljem, in spopad med njimi bi utegnil njih izvoz ukiniti ali morebiti celo uničiti oljne vrelce. Zato bo zdaj nazijska vlada brez dvoma z vsem svojim vplivom pritiskala na to, da se balkansko vprašanje "enkrat za vselej" reši. Kako ga bo Nemčija rešila, se bo videlo šele po konferenci.

Verjetno je tudi, da želi Hitler spraviti v red to vprašanje tudi iz strahu pred ekspanzivnostjo Rusije. Zelo možno je namreč, da bi šla Rusija "delat mir," ako bi prišlo na Balkanu do spopada, pri čemer bi utegnili te države enostavno zasesti.

VOJNA INDUSTRIJA PRI- VABLJA MOŠKE

Cleveland, O. — Tukajšnji Statler hotel je v terek objavljal, da bodo v njem v naprej zaposlena dekleta kot operatorice dvigal, kar bo prvič v njega obstoj. Prisiljen je k temu, ker so moški odšli delat v tovarne vojne industrije.

DOKAZ PRINESEL V STEKLENICI

Joliet, Ill. — Zaslisevanje prič glede pritožb o smradu, ki se razširja iz stoječe vode v kanalu ob Jolietu in v Lockportu, se je v terek nadaljevalo. Ta dan je nastopil kot prič nek potapljač, ki je zaposlen pri zatvornicah v kanalu. Mož je prinesel s seboj tako tehten dokaz, da je z njim prepiral vse navzoče, da voda res smrdi. S to vodo je namreč napolnil steklenico, katero je nato odprl na sodniji in dal vsebino poduhati najprej predsedniku in nato raznim advokatom, pri čemer so mnogi nehoti nakremžili obraz. Že prej so bili zaslisani razni jolietški zdravniki, ki so pričevali, da se iz stoječe vode razširjajo razni bacili, ki povzročajo vnetja v očeh, ušesih, v nosu in v grlu.

POMANJKANJE ŽIVEŽA V EVROPI

Jersey City, N. J. — Eden zastopnikov Ameriškega Rdečega križa, namreč J. W. Maloney, se je v terek, ob svojem povratku iz Evrope, izrazil, da stoji Evropa pred največjim pomanjkanjem živil, kar jih je še dčizvela v modernih časih. Vsak teden postaja položaj bolj strahoten, pravi, in razmere so naravnost kaotične. Francija nudi sliko, kakor bi bile šle kolonije preko nje.

PRIPRAVLJAJO PROTIVOJO- NO ZBOROVANJE

Chicago, Ill. — Neka organizacija, ki si je nadelala ime "Keep America Out of War," je, v ponedeljek objavila, da pripravlja za 4. avgusta masno zborovanje proti vojni, ki se bo vršilo na Soldiers Field. Vodstvo organizacije je povabilo zastopstva vseh društev in cerkva, ki propagirajo za to, da se mora držati "Amerika" proč od vojne, naj sodelujejo pri tem zborovanju. Glavna govornika na zborovanju bo sta Lindbergh in senator Clark iz Mo.

AMERIKA NE PRIZNAVA ANEKSIJE BALTICA

Washington, D. C. — Docim ni Anglija doslej, kakor že poročano, dvignila nikakega protestnega glasu proti priključitvi treh baltških držav k sovjetski uniji, je pa nasprotno vlada Zed. držav podala izjavo, da te aneksije ne odobrava. Pom. državni tajnik Welles je v terek pri konferenci s časniki ožigosal ta korak Rusije ter povdarjal, da se je izvršil proti volji ljudstva prizadetih držav. Ljudstvo Zed. držav, je dejal, je nasprotno takim metodam, pa

ANGLIJA OMILILA KON- TROLO NAD GOVOROM

London, Anglija. — Min. predsednik Churchill je v parlamentu objavil zadnji terek, da se ne bodo več ovirali svobodni razgovori med ljudmi o vojni in, da se bo odpravila takozvana "tiha kolona," namreč nekaka špijonaža o tem, kaj ljudje govorijo. Vlada, je dejal, ni naklonjena temu, da bi smatrala za zločin, ako kdo v razburjenju kaj neumnega blekne, češ, da s tekmi ljudmi lahko bolj učinkovito obračunajo drugi ljudje iz njih okolice.

ŠPANIJA HOČE IMETI BE- SEDO V AMERIKI

Madrid, Španija. — O vse-ameriški konferenci, ki se točasno vrši na Kubi, se je eden tukajšnjih listov izrazil, da se bo končala s polomijo, kolikor se tiče Zed. držav. Ljudje latinske Amerike, pravi list, so toliko dozoreli, da "vidijo škodljive cilje Yankee politikarjev." Neki drugi list pa povdarja, da ima Španija pravico, dvigniti "svoj veliki, zgodovinski glas," da se bo slišal v latinski Ameriki.

OSREDNJI ZAPAD SE KU- HA V SILNI VROČINI

Chicago, Ill. — Vročina, o kateri so nekateri letos že dvomili, da jo letos ne bo, je ta teden pritisnila, da je živo srebro segalo po enih krajih do 106 stopinj nad ničlo. V Chicagi je doseglo 101, po predmestjih par stopinj več. V Tyndall, S. D. celo 113 stopinj.

Oglasi v "Amer. Slovencu" imajo vedno uspeh!

Spor o evropskih po- sestih na konferenci

Južnoameriške republike zahtevajo, da se jim priključijo posesti raznih evropskih držav. — Zed. države nasprotne tej aneksiji ter jo žigosajo kot "ugrabitvev."

KRIŽEM SVETA

— Simla, Indija. — Kakor kaže, tudi ta angleška kolonija pričakuje, da bo prizadeta od vojne. Oblasti so namreč dale po angleškem vzoru postaviti opazovalnice, s katerih se bodo ljudje obveščali, ako bi grozil zračni napad.

— Lisboa, Portugalska. — Windsorski vojvoda je bil, kakor znano, imenovan guvernerjem in vrhovnim poveljnikom angleškega bahamskega otočja, ki leži blizu ameriške celine. Vojvoda točasno prebiva s svojo ženo tukaj ter bo odpotoval na svoje mesto najbrž, začetkom avgusta.

— Melbourne, Avstralija. — Obrambni minister je v terek objavil, da se bo začasno ukinilo rekrutiranje moštva za avstralsko armado, ker je prej določeno število, namreč 80,000 mož, že doseženo.

ČEHI IMAJO SVOJO VLA- DO V ANGLIJI

London, Anglija. — Bivši čehoslovski predsednik, dr. Beneš, je v terek sporočil, da je Anglija priznala začasno čehoslovsko vladu, ustanovljeno v Londonu. V vladi, ki ji on predseduje, je 40 članov, poleg nje pa posluje tudi zakonodajna zbornica.

Francoska vlada zapira prejšnje voditelje

Vichy, Francija. — Možje, ki so pred nekaj tedni stali še na vrhovnih mestih Francije, so točasno proglašeni zločincem in izdajalcem ter se je v tem smislu tudi pričelo postopanje proti njim. Obdolžba proti njim se glasi, da so zakrivali, da se je Francija spustila v vojno, in, da je bila premagana.

Novi vladni režim, katerega mu stoji na čelu Petain in Laval, je izdal ukaz, da se v Marsellesu postavi v konfinacijo bivši min. predsednik Daladier, katerega vlada je začetkom septembra napovedala vojno Nemčiji. Istočasno z Daladierjem so postavljeni v podobni zapor tudi številni drugi bivši vladni voditelji. Vsi ti so se vrnili v Francijo isti dan, namreč v terek, iz naj se že izvršijo potom sile, ali pa le potom grožnje s silo, in zato ta vlada aneksije ne bo priznala, marveč bo še v nadalje ohranila diplomatske zveze s poslaniki teh držav, kakor bi te še vedno samostojno obstojale.

Moroko, kamor so odpotovali 20. junija, namreč dva člani prej, kakor se je podpisalo premirje. Vršila se bo proti njim preiskava, koliko je kateri od njih kriv, da je Francija prišla v vojno, in, kakor se trdi, bodo tudi kaznovani.

Istočasno z ukazom, da se zapro ti prejšnji voditelji, je izdala francoska vlada tudi odredbo, po kateri se vzame francosko državljanstvo in se zapleni vse premoženje tistim Francozom, ki so "brez tehnega vzroka" zapustili državo med 10. majem, ko se je pričela nemška ofenziva, in 30. junijem. V pojasnilo se navaja, da je ta odredba naperjena zlasti proti tistim, ki so odšli v tujemstvo ter se tam nastanili. V prvi vrsti bo prizadet general de Gaulle, ki se je umaknil v London in tam načeluje francoskim prostovoljcem, kateri nadaljujejo z vojno na strani Anglije.

Razumljivo je seveda, da so bile te odredbe izdane pod vplivom nazijev, pod katerih kontrolo posluje francoska vlada.

Havana, Kuba. — Za zaprtimi vrati se je vršila to sredo vroča debata med zastopniki ameriških republik na tukajšnji vseameriški konferenci glede tega, kako stališče naj se zavzame napram kolonijam in posestim, ki jih lastujejo razne evropske države na zapadni polobli. Sile v tej debati so skrajno neenake razdeljene. Na eni strani je namreč drž. tajnik Hull, kot zastopnik Zed. držav, takorekoč popolnoma sam, nasproti njemu pa stoji število južnoameriških republik.

Stališče, ki ga zavzemajo Zed. države pri tem vprašanju, je, da se imajo te evropske posesti vzeti pod skupen protektorat vse h ameriškim republikam, in sicer samo za čas vojne. Ko se bo Evropa zopet pomirila, naj se kolonije vrnejo njih prejšnjim lastnikom.

Južnoameriške države pa so povsem nasprotnega mnenja. Pravijo, da je čas, da se ta evropski kolonijalni sistem na ameriški polobli enkrat že neha, ter, da je ravno zdaj posebno ugodna prilika za to. Naravnost nesmiselno je, tako trdijo, da bi se pustilo še nadalje državam, kakor je Nj. zozemska, Danska, Francija in povrh tudi Anglija, da bi lastovale kake posesti na ameriškem ozemlju, ko jih v slučaju kake krize itak ne morejo braniti, kar se je posebno nazorno pokazalo ravno zdaj. Vse te posesti naj bi enostavno zasedle tiste republike, ki na nje mejijo. Tako naj bi se Aruba, Curacao in Trinidad priključili Venezueli; Brazilija bi dobila Guajano, Belize bi šel Guatemali in Falklandija Argentini.

Zed. države so nasprotno taki zasedbi, in sicer iz principa. To bi bila navadna ugrabitev, pravijo, in bi tvorila nekak vojni plen. Ostale republike niso tako tenkovestne in je zato pričakovati še vroče borbe, predno se bo zadeva rešila.

JAPANSKA HOČE DOBITI SVOJ DEL

Tokio, Japonska. — V radio govoru, ki ga je imel v terek zvečer, je min. predsednik, princ Konoe, povdaril, da mora zavzeti Japonska vodilno vlogo pri ustvarjanju "novega svetovnega reda." Pri tem sicer ni izrecno omenil, da bo Japonska dočelovala pri ustvarjanju tega reda z Nemčijo in Italijo, toda lahko se je razvidelo, da je imel točko v misli. Nekoliko prej se je eden njegovih ministrov izrazil, da Japonska upa, da bo "delila svet z Nemčijo in Italijo."

Iz Jugoslavije

Dr. Vladko Maček je podal izjavo u ureditvi nove Evrope, kakor tudi o stališču kmetijskega stanu v novo urejeni Evropi. — Huda nesreča na kolodvoru v Trbovljah. — Smrtna kosa in drugo.

Podpredsednik vlade o novi Evropi

Zagreb, 17. julija. — (JK) — Podpredsednik jugoslov. vlade g. dr. Vladko Maček je dal dopisniku beogradskega lista "Politike" interview, v katerem je na kratko predložil cilje hrvaške kmečke politike pa obenem tudi smotre jugoslovanske politike sploh v zvezi z ureditvijo novega gospodarskega življenja v Evropi, ki je na vidiku po bodočem miru, tako zaželjenem od vseh. "Jasno je, da zre naš kmet z velikimi nadami v bodočnost," je dejal med drugim g. dr. Vladko Maček, ker v svojih plemenitih odličnostih dela in varčnosti čuti in pričakuje, da mu bomo nudili in zagotovili boljše življenje in sigurnost. On ne ve dosti o novih ureditvah in nevi ekonomskih normah, ali zanj je važno vedeti to, da bo dobil za en metrski cent koruze ali žita toliko polke ali plugarov ali umetnega gnojila. On mora imeti zagotovilo, da mu ne bo kakršenkoli posredni trgovec mogel samopašno menjati njegovih življenjskih razmer, ponekod tudi do brezupnosti na slabše, dasi ni drugače nobene nevarnosti za njegovo blaginjo. Njemu mora biti zagotovljeno, da dobi v svoji državi vedno pravico zaščito proti vsem skopuškim cenam za svoje pridelke in da ga ne bo nihče mogel izkoristiti zlasti tedaj, kadar mu v sili razmer primanjkuje denarja. Ceneni kmečki krediti so prav tako bistveno potrebni kakor največji krediti za najrazvitejša industrijska podjetja. Naša dolžnost je pobrigati se za to in zagotoviti našemu kmetu socialno in gospodarsko sigurnost. Kadar ve kmet, da se država briga zanj v vsakem oziru, kadar se bratsko postopa z njim tedaj se utira pot za prihod redu, ki se naslanja na zemljo in delo. Takšen nov red in nova norma bosta tvorila takisto povsem naravno osnovo za trgovski promet med agrarnimi in industrijskimi deželami, pri čemer bo Jugoslavija mislila v prvi vrsti na svojega glavnega kupca in največjega dobavitelja, namreč na velikonemški rajh. Jugoslavija bo morala vsekar uvaževati potrebe nemške države in novega reda v Evropi, ker bo Nemčija prometno središče tudi z vsemi drugimi državami v novih okoliščinah in posebno pa z gospodarskega stališča. Mi vemo na primer, da moramo dobiti še nad 15,000 hektarov plodovite zemlje s samim izsuševanjem, a da obenem zavarujemo pred poplavami še nadaljnjih 15,000 hektarov rodovitne zemlje, ko nam bi le uspelo priti do popolne regulacije

naših vodnih tokov in rek. Toda v ta namen nam je treba predvsem denarja in normalnih, mirnih razmer. Ali dolej smo morali vsled sile razmer izdajati denar v največji meri v oboroževalne namene, ogromne vsote. Toda mi upamo, da nam bo bodoči mir omogočil porabiti ta ogromni dohodek v prvi vrsti za podvig blaginje med našim kmečkim prebivalstvom, ki trpi pomanjkanje. Mi vemo nadalje, da celo to stanje, kakršno je sedaj, ne more več tako ostati, čeprav se prizadeva z raznih strani, da se vzdrži še nadalje. Posameznik ne more ničesar storiti, ali s smotrnim vzajemnim delom, v vzajemnem sodelovanju z državo, se more storiti in doseči mnogokaj. In vsakdo mora po svojih močeh dati svoj prispevek. To velja tako za naše nadaljnje državno delo kakor tudi za Banovino Hrvaško samo. Bodoči novi gospodarski red Evrope bo dal tudi nam važno mesto kot poljedelskemu producentu in kupcu industrijskih izdelkov v velikem evropskem gospodarskem prostoru."

Nesreča pri nakladanju pre- moga

Ljubljana, 19. junija. — Zadnji čas so obratne nesreče na železnici izredno pogoste. Skoraj ne mine dan, ne da bi morali listi poročati o večji ali manjši nezgodi, ki se je primerila na kakšnem večjem kolodvoru ali na prosti, med njimi pa nikakor niso redki smrtni primeri. Ze večkrat je bilo ugotovljeno v javnosti, da je železniško osebje čez vsako mero preobremenjeno.

Danes se je na premogovnem kolodvoru v Trbovljah spet pripetila huda obratna nesreča, ki je zahtevala življenje 52 letnega kurjaka Johana Gubslitnerja, ki je po rodu iz Stare vasi pri Velenju, stanuje pa na Magdalenski cesti v Mariboru. Ko sta privozila do Trbovelj, sta s strojevodjo ustavila vlak, da v premogovnem skladišču zraven separacije napolnita tender. Odkar delajo naši rudniki s polno paro, je tudi na premogovnem kolodvoru v Trbovljah noč in dan izredno živahen promet. Ko je Gubslitner imel okrog lokomotive polne roke dela, je privozil mimo premikalni vlak in ga tako nesrečno stisnil, da je dobil hude notranje in zunanje poškodbe. Brž so ga naložili na vlak, da ga prepeljejo v Ljubljano, a že med prevozom je izkrmavel.

Nasprotniki store in žrtvu-
jejo vse za svoje zmote; kaj
ti kot katolican storiš za širši
vpliv svojega prepričanja?

SRCE V OKOVIH

ROMAN — NAPISAL MIRKO BRODNIK

Tisto popoldne niso nikamor šli. Vreme se je poslabšalo in ves dan je bilo oblačno, da so vsak čas pričakovali snega, ki jim je že itak dovolj dolgo prizanašal. Vinko, ki mu je dopust tekel h koncu, je tudi prišel in tako so sedeli v jedilnici in se pogovarjali. Zora je poskušala čitati neko knjigo, toda po nekaj straneh jo je zaprla. Ni se ji dalo brati. Vzela je ročno delo in odšla v kuhinjo, kjer je samevala teta.

Tako sta ostala Vera in Vinko sama v sobi. Vera je stopila k oknu. Naslonila je glavo na steklo, da si obladi vroče čelo. Sama ni vedela, odkod je kar naenkrat prišla tista vročina, ki jo je žgala. Gledala je skozi okno, kako so se jeli kupičiti oblaki in se nemirno poditi po nebu. Potem je njeno oko zašlo sanjavo v daljo in nekaj kakor hrepenenje po daljnem, neznanem se je oglašilo v njeni duši.

Vinko je sedel na stolu pri mizi in jo skrivaj opazoval. V tistem trenutku se mu je zdela tako lepa, da bi padel pred njo na kolena. Videl je njene lepe oči, ki so se odražale na steklu. Videl je njene nemirne roke, ki so drhte. In potem se je mahoma obrnila in ga pogledala.

"Vinko, ali hočeš, da ti nekaj zaigram?"

"Daj, daj!" jo je poprosil. "Saj veš, kako rad te poslušam. Tako dolgo te že nisem čul..."

Sedla je za klavir in njeni prsti so jeli brzeti po belih tipkah. Izpod njih se je oglašila pesem. Sprva je bila tiha, potem pa je postajala čedalje nemirnejša, kakor bi nekaj gorelo v njej in ne bi moglo ugasniti. In potem se je Vera sklonila še nižje čez bele tipke, in pesem je postala skoraj divja, drhteča kakor klic po...

... kakor klic po tem, kar obide vsakogar vsaj enkrat v življenju. Kakor klic po ljubezni.

Vinko je to dobro čutil. Tudi njega je zbudila ta pesem, tudi v njem je zabrnela in udarila kakor struna v srečo, ki drhti in priskljuje pesmi večne mladosti, večne lepote.

Sam ni vedel, kdaj je primaknil stol k njej, kdaj je prijel njeno roko, kdaj je poljubil te male prstke, ki so znali zapeti to lepo pesem.

Šele takrat se je zavedel, ko je pesem utihnila in je začutil, kako se je njena roka stisnila v njegovi. Obšlo ga je kakor mrzlica, divje hotenje, da bi vzel to sladko bitje v naročje in ga stisnil k sebi in zakričal vsemu svetu, da mora biti njegovo, samo njegovo, in mu ga nihče ne sme vzeti. Toda premagal se je. Samo nežno, tako nežno, kakor rožo, ki usahne, če se je človek dotakne, je vzel med dlani njeno glavo in jo približal ustnicam. In potem jo je poljubil, da se je komaj dotaknil njenih ustnic, in s tiho svetostjo je poklical njeno ime.

"Vera..."

Ljubeče ga je pogledala in umaknila svojo glavo.

"Vinko, vedela sem, da pride ta trenutek, in čakala sem ga. In zdaj sem srečna, tako srečna..."

Umolknila je. Tako polno je bilo njeno srce, in vendar ni mogla tega povedati z besedami, saj je vedela, da nobena beseda ne more povedati tega, kar hoče sree. Po-

besila je glavo in roka, ki se je izmuznila iz njegov, je jela igrati na njegovem kolenu.

"Vera, povej, ali me imaš kaj rada? Pri svetosti tega trenutka mi povej, ali me ljubiš tako, kakor ljubim jaz tebe. Povej, povej," jo je rotil.

"Da, ljubim te," je dahnila in skrila glavo na njegovih prsih. Nagnil se je k njej in zakopal svoj obraz v njene lase. Tesneje so se je oklenile njegove roke. In v sobi je bilo tako tiho, da se je čulo samo utripanje dveh src, ki sta peli najlepšo pesem, pesem ljubezni.

In potem sta sanjala v pozni večer. Tako zaverovane so bile njune sanje, da nista videla, kako je nekdo odprl vrata in pogledal v sobo. In nista videla, kako so se potem vrata zaprla in se je zunaj na hodniku naslonila na zid na smrt blede — Zora.

Osemnajsto poglavje SNUBAC

Tisto noč Zora spet ni zatisnila očesa. Vse to, kar je podnevi doživela, ji je šlo tako do srca, da je trpela kakor še nikdar, kar je zvedela, da Branka ni več med živimi. Vse se ji je vrtelo pred očmi: izlet, Kregarjevo pismo, odgovor nanj, prizor med Vero in Vinkom... Nemirno se je premetavala po postelji in poslušala zvižanje vetra, ki je prihajal od juga in prinašal sneg. In kadar je veter za trenutek pojenjal, je čula enakomerno dihanje Vere. Bolest ji je stisnila srce, kadar je pomislila, kako je Vera zdaj srečna, in nekajkrat se ji je zazdelo, da čuje, kako kliče v sanjah svojega dragega. Ne, ni ji zavidala — a zakaj ona ne bi smela biti srečna?

Proti jutru je šele zatisnila oči v nemiren sen. In kakor v blodni viziji je zagledala pred sabo Kregarjev od strasti spajeni obraz. Potem pa se je nenadoma ta obraz izgubil v megli, ostale so samo še roke, ki so se poželjivo iztezale po njej, da je v sanjah vsa v strahu planila pokoncu. Zbudila se je. Ustnice so ji krčevito drhte in se trgale, toda ni bilo solza, ki bi se vanje sprostila njena bol.

Potem je spet zaspala. In zdaj, kakor bi se sami usodi zasmilila, so se ji prikazale lepe sanje. Zdelo se ji je, da vidi pred seboj Brankov obraz, nežen in mil, tako dober, kakor je znal biti samo on, in od nekdaj daleč je prihajal njegov glas:

"Zora, saj bo konec vsega. Potem..."

Takrat je njegov obraz izginil, nenadoma kakor je bil prišel. V sanjal je iztegnila roko za njim in kriknila...

Zagledala se je v postelji. Skozi okno je silil v sobo dan. Veter je že pojenjal in izpod neba so se vsipale goste bele snežinke in pregrinjale prirodo — kakor bi hotele s prtom pokriti vse, kar je že bilo.

Dva dni nato se je pripeljal Kregar. Prišel je s popoldanskim vlakom. Vera in Zora sta imeli z njim kratek pogovor. Zora se je vdala v neizprosno usodo: s težkim srcem je pristala, da postane njegova žena, in mu rekla, naj stopi do očeta in ga prosi za njegovo roko. Sama se vrne drugim dan domov.

(Dalje prih.)

BEG IZ PLAMENEČE BELGIJE

(Dalje)

Ob trindvajsetih smo tam. Mesto je v popolni temi. Kako naj se znajdejo otroci, žene, bolehniki, pa boreci in rezervisti, ki so se naglo odzvali poklicu? Kljub zatemnitvi tramvaji še vozijo, tudi taksiji so še na razpolago. Z zatemnitvijo se je že prikradla v bruseljsko prestolnico tista pošast, ki jo je rodila živčna vojna, v sleherni ulici izteza svoj rilec, povsod je napetost, živčna kriza, šušljanje, ugibanje: kaj bo?

Ostal sem v Bruslju do 15. maja. Vsak dan so mesto obletavale letala. Vendar je bil Bruselj bombardiran le enkrat, potem v dveh dneh mojega bivanja ne več. Bilo je to 12. maja. Prva bomba je padla tik pred hišo uradnika našega poslanstva Indica, ki ima v Bruslju starše svoje žene. Tast Jovanović, ki je naseljen v Bruslju že 45 let, ima v bližini kolodvoru Midi majhno tovarno. Bomba se ni razstrelila in ljudje so jo hodili gledati v procesiji. Druga bomba je po čudnem naključju zadela hišo našega rojaka Pavlovića, ki je poročen z Bruseljčanko in ima blizu Avenue Louise dve svoji hiši. Bomba je tresla čisto eno izmed njiju in domala ubila Pavlovićevo taččo, ki se je prav tisti čas mudila v kopalnici.

Na našem poslanstvu so se zbirali begunci iz Liega, Charlerois, iz Namurja in drugih prizadetih krajev. Prišli so poizvedovat, ali se bo mogoče umakniti v Francijo brez listin, ali pa bo za naše državljane potreben vizum. Francoska oblastva so izprva zabranila Jugoslovanom prehod v Francijo, kakor je sicer bil dovoljen pripadnikom onih držav, ki so bile dotlej že zapletene v vojno na strani zaveznikov. Na posredovanje našega poslanstva je bil šel od 14. maja dalje tudi Jugoslovanom dovoljen prost izhod iz Belgije v Francijo. Ta odlok pa je bil že prepozen. V daleko pretežni večini so naši sklenili ostati na svojih mestih. V Francijo jih je odšlo po moji sodbi kvečemu kakih 200 in jim je bila po prizadevanju našega izseljenskega delegata inž. Janka Švajgerja, ki je iz Bruslja takoj stopil v zvezo s Parizom, zagotovljena zaposlitev tudi v Franciji. Osebo je našega poslanstva v Bruslju je že 12. maja krenilo v Ostende, kamor se je sklenila preseliti belgijska vlada.

15. maja sva se s Švajgerjem odločila, da se umakneva v Francijo. Taksija ni bilo mogoče dobiti nobenega več, noben vlak ni več vozil proti francoski meji. Nameraval sem še v naglici kupiti bicikelj za dva moža (tender), toda ker sem izmed naju samo jaz kolesar, se je tudi ta način potovanja izjalovil. Ob 19. uri sva torej sledila zgledu Kristovih apostolov in se podala peš na pot. Ubrala sva smer Ninove—Turnai—Lille. Cesta je bila polna beguncev, ena sama dolga žalostna procesija se je skozi noč vlekla na jugozapad. Nasproti pa so hiteli angleški vojaki in motorizirani oddelki. K sreči so belgijske ceste lepe, da ni na njih prahu, sicer bi se bili udušili.

V nahrbtniku sem imel poleg skromnih ostankov svojega imetja tudi nekaj provianta: pecivo in čokolado. Popotni tovariš Švajger pa je v roki nesel kovčeg s perilom. In tako sva v dolgi procesiji pešala prvo noč petindvajset kilometrov daleč.

Po petindvajsetem kilometru naju je dohitela angleška patrolja in pričelo se je dramatično doživljanje, ki sva ga morala nato biti večkrat deležna kot tuja. Parulja naju je gnala v vaško gostilno. Gostje, domačini in begunci, vsi so silili v naju:

— Ne za božjo voljo, Jugoslovani sva!

— Aha, Čehoslovaki!

Pametno rešitev je našel neki belgijski vojak, ki je rekel: Pokličimo oficirja, naj on odloči, kaj naj storimo z njima.

Do kraja so naju pretipali in preiskali. Ne v žepu ne med prtljago niso našli orožja, ničesar sumljivega, to je razsrejen ljudje nekoliko pomirilo. Pozno ponoči naju je patrolja odgnala pred angleškega oficirja. Skrbno je pregledal dokumente. Našel je papirje v redu. Toda četrte ure smo se prerekali, ali so Jugoslovani identični s Čehoslovaki. Prečudna je bila ta reč: bogve kakšna propaganda je zanesla med Belgijce prepričanje, da so Čehoslovaki najnevarnejši padalci, ki jih pošilja Nemčija prve v boj. Naposled smo se le sporazumeli, da sva prav za prav Srba, drugače ni bilo mogoče dopovedati — in takoj sva imela prost izhod. Ko sva se vrnila v gostilno, sva celo bila deležna pogostitve s pivom.

(Dalje prih.)

NOVE SLOVENSKE VIKTOR PLOŠČE,

ki jih je rekordiral pred kratkem znani Rudy Dietzman in njegov orkester so že v prodaji in jih lahko naročite od prodajalne Cappotelli v Jolietu. Glejte njihov oglas v današnji številki.

NOVE SLOVENSKE Victor Plošče

rekordirane po

RUDY DEITCHMAN & ORCHESTRA

V-23035—"Naša noč" polka, ..Kokoški ples"75c
V-23036—"Igračka" polka, "Rudianna"75c

Naročite jih od:

CAPPOTELLI

27 West Van Buren,

Joliet, Illinois

Učbenik Angleškega jezika

Vsebuje SLOVNICO in kratek SLOVAR.

Zelo praktična knjiga. Žepno oblika.

Naročila s potrebnim zneskom je poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road,

Chicago, Illinois

TA NOVI SLOVAR

ima posebno poglavje o ameriški angleščini. Slovar je priredil in sestavil znani profesor J. Mulaček, ki je bil več let v Ameriki. — Knjiga ima 295 strani.

CENA:

Trdovezan v platno... \$1.50

Broširan mehko\$1.25

Pisano polje

J. M. Trunk

V sosednem Crested Buttu so med gorami, kakor smo mi v Leadvillu, in hodijo na gore, kakor hodimo tudi mi. Pri tem smo skupaj. Tudi pri kolumbijankah, toraj pri rožah smo skupaj. V drugem pa vsaj vsi Leadvilčanje nismo skupaj s Crest Buttčani, upam, da vsaj ne z vsemi. John Sukle piše iz Crested Butta in piše v "Prosveto." Tudi tu nismo vsi skupaj, in prav gotovo nismo vsi skupaj o tem, kakor g. Sukle piše, ko meni: "Ko sem bil otrok, so nas učili, da se ne sme krasti, in da moramo na miru pustiti, kar ni našega. Rekli so, da kdor krade, ga bo Bog kaznoval in bo šel v pekel. Ko bi bil kje kakšen Bog, bi gotovo Hitler in Mussolini ne preganjala mirno francosko in drugo ljudstvo. Ampak Bog je Hitler in njegovo orožje."

Vsaj neki smo tu v Leadvillu še trdno pri tem, "kar so rekli" o kraji in ne kradem, ker 'bo sledila kazen, ampak pustimo, kar ni našega, ker je Bog tako rekel, kakor tudi g. Sukle ne bo kradel, ker bi prišel šerif, dasi na to, kar "so rekli," toraj na to, kar pravi Bog, ne da dosti, kakor izgleda. Tu gremo daleč narazen. Ako Hitler in Mussolini preganjata, in recimo, krade, mi nikakor ne rečemo, "ako bi bil kje kak Bog," ker za nas Bog je, in ta Bog bo pokazal Hitleru in Mussolini, in bo pokazal tudi takim Crested Butčanom, ki bi morda kradli, ker vidijo v "Prosveti," da menda ni Boga.

Med Francozi je zdaj dosti prepira, kolikor imajo še nekaj neke sape, kdo je zakrivil poraz. Buržoazija, framazonstvo, kapitalisti, sedeče stavke, Jud Bloom, podpora ali nepodpora v Španiji, manjka le še, da je papež polomije kriv. Je tudi kje drugje tako. Imaš uspeh, nihče ne vpraša, kako si prišel do uspeha, kakšna sredstva si rabil, vse te hvali, ker imaš uspeh; nimaš uspeha, in če si bil najpoštenejši poštenjak, vse te bo brcalo, od vseh strani bo podalo. Kdo, kdo? Orožje in število vojakov nikakor še ni vse. Tudi pri mehanizaciji in mašini odločuje duh v vojaku. Naziji so znali Nemce brez izjeme naravnost sfanatizirati, ker vsi Nemci, ne le naziji, so komaj čakali na osveto za zadnji poraz, in šli so v borbo, kakor je bilo večkrat omenjeno, brez ozira na izgube. Kako pa francoski vojak? Precej francoskega patriotizma (vive la France), drugače pa so morda mislili, da gre le za Poljake... in zanašali so se na Angleže in na Turke, in na Balkance... in čakali, da bo kje drugje odločitev. Ko je Nemec pritnil, so se morda dobro borili, ali duha jim je manjkalo. Srbi se nekoč niso udali, ko so vse izgubili, Francozi pa... mrtvega leva vsaj jaz ne bom brcal.

V Evropi je do zadnje svetovne vojne veljalo načelo političnega ravnotežja. Na eni strani Anglija, Francija, Rusija, na drugi Nemčija, Avstrija, Italija. Vojna je razdrila, pa ni napravila ravnotežja. Od tod sedanja borba, ki pa pre-

ti uničiti ravnotežje, ako podleže še Anglija. Hitler ostane sam, ne potrebuje ravnotežja. Anglija še ni premagana, in ker bi Hitler imel besedo tudi v Rusiji, oziroma bi Rusija v slučaju zmage Nemcev nad Angleži ne imela besede, pravijo in tuhtajo, da mora Rusija že zdaj potegniti z Anglijo, in v slučaju, da bi Hitler ne prišel do popolne zmage, bi bilo ravnotežje nekako: Anglija, Rusija na eni strani, Nemčija, Italija na drugi. Tuhtanje in ugibanje. Jaz bi tuhtal in ugibal bolj na drugo stran. Ravnotežje gor ali dol. To je le nov povod za borbo in popravo ravnotežja. Evropa potrebuje miru, ne ravnotežja. Vsem narodom in plemenom pravična, poštena, ne morda komunistična in nasilna Rusija bi morala priti do črte Gdansk-Trst, in mir je mogoč brez vsakega političnega ravnotežja, stalen mir, ker bi taka Rusija vsakemu nemirnežu le zapretila, pa bi bilo dosti.

IZDELOVALNICA OROŽJA POTREBUJE IZVEDENCE

Chicago, Ill. — Ena vladnih izdelovalnic orožja, namreč Rock Island arzenal, je v ponedeljek objavila, da potrebuje takoj 50 do 100 mož, izveščanih v raznih strojnih obrtnih. V tej tovarni je zdaj zaposlenih okrog 5000 mož, dočim jih je bilo začetkom leta 1938 le približno 2000.

KONJI BILI REŠENI VOJNE

Chicago, Ill. — V tukajšnjih klavniških prostorih je bila v terek zjutraj postavljena na javno dražbo čreda 710 konj. Ti konji so bili nakupljeni za francosko armado, toda zaradi hitrega poloma Francije niso bili poslani preko morja. Od teh konj jih je bilo okrog 500 primernih za delo, dočim so bili drugi izveščani za ježo.

Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo katoliško časopisje.

I PAY CASH

FOR MORTGAGE; PAYING OR DEFAULTED. HIGHEST PRICES PAID. CALL MR. HESS, STATE 7653.

Sobe za turiste

Kdor potuje na PHILLIPS, WIS., lahko dobi pri nas SOBE ZA SPATIL.

Dosti zabave z RIBOLOVOM, VOŽNJO S COLNI, v krasnih gozdovih, ki so vsenaokrog, je pa DOBER LOV. Gostom serviramo FINO DO-MACO HRANO.

Se priporočamo JOS. LUZAR, GOSTILNA Phillips, Wis.

Listen to PALANDECH'S YUGOSLAV-AMERICAN RADIO BROADCAST

Every Saturday, 3 to 4 P. M. STATION WHIP

1480 kilocycles (First Station on Your Dial)

Announced in English and Dedicated to all the Serbs, Croats and Slovenes

Featuring a program of CLASSICAL and FOLK MUSIC

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road, CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!